

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se returnează.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emarich Lesner.
Heinrich Sobalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o coloană 5 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifi și învoială.
RECLAME pe pagină a 3.a o
seriă 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U I L X I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 49.

Brașov, Joi 4 (16) Martie.

1899.

Sașii la ministrul-președinte.

Am făcut amintire de faptul, că deputații dietali sași au trimis din sinul lor o deputațiune la ministrul-președinte Szell, ca să-l salute de venirea sa la guvern. Conducătorul deputațiunii, profesorul Dr. Schwicker, a accentuat în vorbirea sa, că venirea în fruntea guvernului a d-lui Szell, a produs mulțumire și bucurie în sinul deputaților sași, cari au primit programul de guvernare al ministrului-președinte peste tot cu simpatie și aplauze, căci cred a vedea într'ensul spiritul și principiile profesate de marele patriot Deak, — a acelor principii, de al căror moștenitor și reprezentant îl consideră pe d-l Szell.

Din acest program vorbitorul subliniază numai două momente. Pe Sași, dice, i-a liniștit înainte de toate declararea, că ministrul-președinte voește să se susțină pacea între stat și biserică, și după aceea asigurarea, că voește să guverneze pe toți locuitorii țării — fără deosebire de naționalitate, confesiune și clasă — după lege, drept și dreptate. Sașii ardeleni au fost întotdeauna apărătorii libertății legale și ai instituțiilor legale; de aceea ei țin și astăzi cu tărie la autonomia lor legală biserică, școlară și administrativă, în care ei posed nisce bastioane tari pentru susținerea, apărarea și dezvoltarea naționalității, a limbei și aședămintelor lor culturale.

În fine relevând, că Sașii întotdeauna au avut înaintea ochilor principiile: „fidelitate către rege, către țară și către popor“, dice, că în toate cestiuile, ce privesc țera și afacerile țerei, ei au sprijinit întotdeauna guvernul, și încheie urând ministrului-președinte sănătate și succes în activitatea sa patriotică, grea și plină de răspundere.

La această salutare, ministrul-președinte a răspuns, după cum spune corespondentul țiarului „Sieb. d. Tageblatt“, cu multă amabilitate, mulțumind călduros și espunând mai pe larg părerile și intențiunile sale politice. Etă verbal, după „Tageblatt“, ceea ce a dis în esență ministrul:

„Referindu-se la programul său de guvernare, enunțat în dietă, Szell a accentuat, că consideră fiă-care cuvânt cuprins în acel program ca o promisiune tare. Ceea-ce a declarat acolo, nu sunt frase goale, ci urmarea unei seriose precugetări, având hotărîrea de-a dovedi cuvintele și prin fapte. Ținând cu tărie la principiile adevăratului liberalism, el nisuește la consolidarea statului unitar maghiar și ține neclintit la pactul de drept public din anul 1867. De acestea nu va lăsa să se atingă nimeni, în principii nu cunoște nici un fel de transacțiune. Un stat maghiar tare este un interes de viață al tuturor cetățenilor acestor țări, pe cari voește să-i guverneze fără deosebire de naționalitate, de confesiune și de pozițiune, după lege și drept; în cadrul statului ungar e loc de ajuns pentru fiă-care naționalitate,

ca să se pótă sustine și desvolta în însușirile ei caracteristice. El nu face nici o deosebire între cetățeni, consideră, ca lucru secundar, decât cine-va vorbesce în limba maghiară, germană sau în altă limbă; dăr cere dela fiă-care, ca să nu se considere numai ca „locuitor“ al țerei, ci ca adevărat „cetățen“ al ei, care să recunoască țera acesta, ca țera a sa, și aici să se simtă ca acasă în ideile și faptele. Față cu Sașii ardeleni a avut, dice ministrul-președinte, întotdeauna calde simpatii. El cunoște și prețuește valoarea și meritele lor pentru stat, și e departe de el gândul, de a voi să-i păgubescă în vre-un mod ore-care. Sașii n'au a-și teme de loc limba, naționalitatea și aședămintele lor culturale. El, din contră, le va scuti și promova. Decă deputații lor în dietă vor sta „inafară de partid“, sau în „partida guvernului“, acesta nu pótă altera de loc simpatia sa; căci scie prea bine, că ei în afacerile țerei nu-i vor denega sprijinul lor“.

La acestea observă raportorul fôiei săsesci: „Răspunsul ministrului-președinte, dat în tonul unei hotărîte convingeri, a făcut asupra deputațiunii cea mai bună impresiune. Ea a părăsit palatul presidului ministerial în cea mai deplină mulțumire“.

Am ținut să reproducem aici părțile esențiale ale raportului, ce-l aduce „Tageblatt“ din Sibiu, pe care în cazul de față trebuie să-l primim ca autentic. Și acesta o facem din două considerațiuni: Mai întâiu este interesant a vedea, cum interpretă ministrul-președinte Szell principiile, ce le-a enunțat în programul său despre „adevăratul liberalism“ și despre cea „politică liberală“, prin care dice, „va nisui să realizeze, ceea ce este idealul fiă-cărui Maghiar: pentru națiunea unitară maghiară statul unitar maghiar“. Al doilea o facem, fiind-că voim, ca și publicul nostru românesc să fie esact informat despre cele ce s'au petrecut cu ocaziunea „visitei de etichetă“, ce au făcut-o deputații sași noului șef al guvernului.

Foile unguresci nu dau, firesce, nici o importanță deosebită vorbelor, ce le-a adresat Szell Sașilor în audiența amintită. Spun numai, că d-l Szell nu cere dela ei să întreerăși în partida guvernului, ci cere numai să fie „cetățeni credincioși ai patriei și bunii patrioți“. Cu această frasă stereotipă caracterizează ele rezultatul deputațiunii săsesci la Szell. „Tageblatt“ din Sibiu însă susține, pe basa raportului de mai sus, că Szell nu s'a adresat în modul acesta ofensător către Sași.

În adevăr, după cum spune raportul fôiei săsesci, Szell n'a adresat către Sași o astfel de „cerere“, din contră i-a asigurat de simpatii sale și li-a făcut chiar unele complimente. Ceea ce a vorbit el despre cetățeni, cum trebuie să fie, a dis-o în general și apare din raport chiar, că pentru Sași are o deosebită considerațiă.

În fond însă, decât vom cum-păni bine însemnătețea cuvintelor ministrului-președinte, vom ajunge la același rezultat, ca și foile unguresci. „Pretind dela fiă-care — dice Szell — ca să nu se considere numai ca un „locuitor“ al țării, ci ca adevăratul ei „cetățen“, care să recunoască acesta țera, ca țera a lui și să se simtă aici în sentimente și fapte ca acasă“. Nu însemnă asta în limba șovinistă, „să fie credincios al patriei și bun patriot?“

Pornind odată dela principiul, că trebuie să se realizeze „idealul maghiar“ despre „națiunea unitară maghiară în statul unitar maghiar“, nu mai e îndoială despre ceea-ce înțelege d-l Szell sub „adevărat“ cetățen.

Orî dără se pótă admite, că densusul ar recunoște calitatea acesta unuia, care nu adopteză necondiționat principiul statului național unitar maghiar și care nu dovedesce prin sentimente și fapte, că în privința acesta nutresce același ideal ca și Maghiarii?

Ceea-ce afirmă d-l Szell, că „nu face deosebire între cetățeni“ și că „i-se pare lucru secundar ce limbă vorbesc ei“, e de natură numai a întări acesta părere. Nici Deak, nici Andrassy, nici Lonyai, nici Tisza și cei-ce au urmat după acesta n'au cunoscut deosebire între cetățeni. Și lor li-s'a părut lucru secundar, decât ei vorbesc limba maghiară, orî sunt „de altă limbă“, acesta însă nu i-a împiedecat de-a stărui fiă-care după puterile lor în direcția creării „statului național maghiar“ și, în consecență, nu ne mai putem învărta astăzi de multele legi de maghiarizare, ce le-au adus una după alta cu ajutorul dietei, și prin cari de tapt se fac ilusorice toate „concesiunile“ ce le cuprind pentru dreptul de limbă al poporilor nemaghiare legile dela 1868.

Tocmai faptul, că nu se face nici o distincțiune între cetățeni când e vorba de sistemul de legi ce tinde la maghiarizarea succesivă a tuturor „fără deosebire“, este în împrejurările de față, care trebuie să însufe cele mai mari îngrijiri cetățenilor doritori de a-și păstra individualitatea lor națională.

Situațiunea și misiunea bisericeii.

În presera festivităților de instalare a apărut în „Telegraful Român“ din Sibiu următoarea scrisore forte remarcabilă, prin care d-l Dr. Alexandru Mocsonyi salută pe Metropolit:

Biserica serbeză Duminecă o di de bucurie. După o veduvie — de astă-dată cam îndelungată — biserica va celebra solemnul act de instalare al Inalt Preasânției Sale, Arhiepiscop Metropolit Ioan Meșianu; ea va saluta cu iubire, venerațiune și însuflețire Capul ei suprem, și ea va saluta în venerata persoană a Inalt Prea Sântiei Sale reinvierea acelei legături prețioase între biserică și iubitul ei Dominitor, ce o constituie împreunată încredere a Majestații Sale și a bisericeii, — încredere împreunată, care a înălțat

pe Inalt Prea Sântia Sa la scaunul metropolitan.

Trecutul lung și bogat în fapte mari și merite neperitóre al Inalt Prea Sântiei Sale, ne servesc de garanția unui viitor promițetor. Biserica întregă își aședă încrederea sa în probata înțelepciune și neobosita energie a Inalt Prea Sântiei Sale, și toți fiii devotați bisericeii, cu suflet și devotament, vor sprigini intențiunile și nisuințele nobile ale Inalt Prea Sântiei Sale în înalta, dăr gréua sa pozițiune.

Privirile tuturor vor fi îndreptate spre distinsa figură a Inalt Prea Sântiei Sale, și inimile tuturor vor fi cuprinse de un sentiment: de sentimentul bucuriei asupra actului festiv de întronisare a Inalt Prea Sântiei Sale.

Actul înălțător de întronisare a Metropolitului, însuflețirea generală asupra acestui eveniment momentos, — astfel de momente, par' că dispun spiritele a se orienta asupra situațiunii și misiunii bisericeii și dintr'un punct de vedere general. Și care fiu devotat bisericeii n'ar simți gravitatea situațiunii, în care se află biserica în zilele noastre?! Și care fiu devotat bisericeii n'ar fi pătuns de sublima misiune culturală a bisericeii?!

Gravitatea situațiunii își afia espresiunea în acel conflict profund, care subverséză între spiritul bisericeii și spiritul modernei concepțiuni de viață.

Ca și o stâncă în mijlocul valurilor turtunose, așa stă biserica astăzi, izolată, în mijlocul curentelor dușmănoase ale acestei direcțiuni moderne, în contra cărei influințe nici statul, nici societatea nu s'a putut imunisa pe deplin.

„Concepțiune realistă a vieței“: se dice această direcțiune. Realistă, căci potențele ideale ale vieței nu le privesce de potenții reale, ci numai de nisce prejudețe și iluziuni ale spiritelor naive, și prin urmare nu le atribuie nici o valoare reală, sau numai într'atâta, încât ele pot fi utilizate de către „realității practici“ spre esplotarea „spiritelor naive“. Cam astfel se pótă precisa spiritul acestei moderne direcțiuni realiste.

Pe lângă o astfel de concepțiune a vieței, n'are să ne surprindă de fel devalvarea generală a concepțelor și principiilor morale, ce o putem constata pretutindenea, și, dureri, îndeosebi în patria noastră proprie. N'are să ne surprindă, decât vedem d. e. cât de rapid a decăzut la noi în țera morala publică și privată în ultimele decenii; decât vedem cum sentimentele religioase, chiar și ale masselor poporale, astăzi încep deja a se slăbi ică-colea prin favorizarea legilor țerii, inspirate de acest curent; decât vedem, că renegatismul la noi în țera se faceșază astăzi de o virtute patriotică, ér patriotismul se privesce de către o cetă de omeni drept o marfă de tég, ba că stîrpirea și celor mai elementare sentimente de pietate către părinții și cinstitul lor nume de familie, eredit nepătat dela ei, — astăzi, la noi în țera — a devenit pentru clase întregi

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Martie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.60
Renta de corone ung. 4%	97.75
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	121.50
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	101.10
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	120.40
Bonuri rural ungare 4%	96.70
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	162.75
Losuri pentru rez. Tisei și Seghedin	141.75
Renta de argint austr.	101.05
Renta de hartie austr.	100.80
Renta de aur austr.	119.95
Losuri din 1860.	140.—
Actii de-ale Banței austro-ungarâ	920.—
Actii de-ale Banței ung. de credit.	397.—
Actii de-ale Banței austr. de credit.	368.50
Napoleoniori	9 55 1/2
Mărci imperiale germane	58 97 1/2
London vista	120.42 1/2
Paris vista	47.75
Rente de corone austr. 4%	101.30
Note italiene	44.20

Cursul pieței Brașov.

Din 15 Martie 1899.

Banenota rom. Cump.	9.47	Vënd.	9.49
Argint român. Cump.	9.43	Vënd.	9.45
Napoleoniori. Cump.	9.52	Vënd.	9.55
Galbeni Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Ruble Rusescoi Cump.	127.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcescoi Cump.	10.72	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

DESEMNI

pentru **modele de croit și confecționare de rochii**, învăță după sistemul vienes Schack, fundamental și conștientos **Adele Hermann, Brașov strada Rochus 3.** Cei-ce vor a lua instrucție se pot anunța dîlnic. Comande pentru modele de croit după măsură, se execută cu esactitate.

Schimbare de local!

Subscrisul aduc la cunoștința On. clientele, că **mi-am strămutat atelierul meu de croitorie bărbătească** în **Strada Orfanilor (Scheilor) Nr. 5** alături de Restaur. „Imperatul Roman“.

Tot-odată recomand On. clientelă, că mi-au sosit pentru sezonul de primăvară un frumos **asortiment de stofe** mai mult englezesco, fabricație nouă și cu desemnuri moderne.

Comandele se eșecută, ca și până acuma, prompt și cu **prețuri** cât se pôte de reduse.

Cu stimă

George Bucă,

croitor bărbătesc, Str. Orfanilor Nr. 5.

Cine voeșce să-și facă COSTUME din stofă bună

și durabilă se cêră dela croitor se-i prezenteze **colecția de mostre** a firmei:

JOHANN STIKAROFSKY,

Bubapeșta, V. Piața Elisabeta 16.

Precedura solidă a numitei firme, garantează un serviciu spre mulțumire.

Nu se câștigă mușterii cu promisiuni de rabat mare, sêu cu alte mituiri.

Fôie specială pentru croitorii gratis.

7—24,528.

!! Ne mai audit !!

191 obiecte splendide cu **fl. 2.20.**

- 1 Ciasornic aurit cu garanță de 3 anî.
- 1 lanț aurit.
- 1 etui de țigare.
- 1 oglindă fără de toaletă in etui.
- 1 notes legat in pânză engl.
- 1 garnitură de b toni prima Double aur.
- 1 părechică cercei din prima Double aur cu petri imit.
- 1 garnitură de scris.
- 1 săouă parfumat.
- 22 condee pachetate original.
- 25 colț hârtie fină.
- 50 obiecte trebuincioșe la gospodărie

Aceste 191 obiecte liferéză numai cu fl. 2.20 (un ciasornic singur valorează atât) Casa elvețiană de Export:

H. Scheuer, Krakau.
Josefsgasse 46.

Ce nu convine se primesce îndêrêt.
7—10,480.

ANUNCIURI
(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscisei administratiunii. in casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemēt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

DEPOU de PĂNZERIE al FABRICEI OBERLEITNER.

Noutăți!

Au sosit

Noutăți!

Stofele de modă pentru **SESONUL de PRIMĂVARĂ** indigene și străine: mêtăsării, decorațiuni, precum battist, ierțone bune de spălat în **asortiment mare.**

Tot-odată îmi permit a recomanda spre atențiune On. public de dame, că **tôte articolele de primăvară și vară cumpërate dela successorul meu** le vënd cu prețuri foarte tare scădute.

TRUSOURI pentru MIRESE,

se efectuesc prompt și solid dela cele mai ieftine până la cele mai fine.

Succesorul lui L. & M. László,
Brașov, piața mare, Têrgul Inului.

Mostre din orî-ce fel de articoli se trimet la cerere franco.

Preparatele de maltă pentru debili și bolnavi ale lui Johann Hoff.

Beutură sănătosoă de maltă a lui Johann Hoff.

Un mijloc de întărire la slăbiciune, a funcțiunea neregulată a organelor stomacului, peptului și foarte aprobat la reconvalescență.

Prețul unei sticle 75 cr., 5 sticle franco 3 fl. 75 cr.

Mai mult de 10 ani cumpër dela D ta bere de maltă, cum și celelalte preparate de maltă. Singurul mijloc, care au insenătoșat pe consôrta mea. Vê rog ami mai trimite.

Böger, Viena Hofmühlgasse,

Estract de maltă condensat a lui Johann Hoff.

Mijloc de vindecare pentru bôlele plămânilor, catar la gâtles, tuse învechită. De recomandat cu deosebire ca medicament pentru copii bolnavi de organele respirației. Este plăcut de luat.

Prețul unei sticle 1 fl., 5 sticle franco 5 fl.

Preparatele de maltă al D-tale sunt adevêrat medicamente bune și întăritore. Vê rog ami trimite êrăși 5 litre Estract de maltă condensat, un Kîgr. Chocoladă de maltă, 1/2 duzină bombône de maltă pentru pept.

G. Fischer maior, Oradea-mare.

Ciocolată de maltă pentru sênătate a lui Johann Hoff.

Probată ca mijloc vindecător la slăbiciuni, anemie, nervositate, insomnie, lipsă de apetit. Are gust bun, este foarte hrănitore și are efect bun la copii slăbiți.

Prețul unui pachet 1 fl.

Ciocolata de maltă este foarte escelentă. Eu am ordonat această ciocolată la dureri cronice de stomac, gălbinare, cu bun succes.

Dr. Nicolei medic in Triebel.

Bombône de maltă pentru piept a lui Johann Hoff.

Mijloc vindecător pentru tuse, răgușală, flegmă, cu deosebire la catar bronchial. Aceste bombône se pot lua după plăcere, fără a împedeca mistuirea.

In cutie à 10 cr., și pachete à 30 cr.

De minune m'am vindecat de tuse cu întrebunțarea bombôneler de maltă. v. Zedlitz-Neukirch, Waldenburg.

Bombônele D-tale are efect escelent la suferințele de tuse și asthmă ale nevêstei mele.

Busch, paroch, Weischütz.

Deposite in Brașov: Farmacia, Victor Roth, Fr. Stemmer, E. Kugler, E. Jekelius, Jul. Hornung, la prăvălia Demeter Eremias nepoții.

Depositul general pentru Ungaria: **Apoteca Josif v. Török, Budapest, Király-utca 12.**

Prospecte cu prețuri curente gratis și franco.